

قصه‌ی ناتمام مرمت تنها مسجد تاریخی سیرجان!

مهدی میرحسینی

درب ورودی مسجد در یک کج سلیقگی کامل، آهنی‌ست و نسبتی با هندسه و معماری مساجد تاریخی ندارد. حیاط مسجد هنوز آجرفرش نشده و به شیوه مسجد در معماری ایرانی حوض آبی در میانش به عنوان وضوخانه نیست. اما بدتر از آن وضعیت بد و موریانه خورده‌ی دو در چوبی ورودی ساختمان مسجد است که همین طور بدون ترمیم و موریانه خورده رها شده‌اند!

جالب‌تر آنکه یا وجود ثبت شدن مسجد به عنوان اثر ملی اما همچنان ستون‌های قطور سابقا آجری این مسجد هنوز باریک و آهنی و سنگ‌کاری هستند و در یک کج سلیقگی کامل روی آجرهای سنتی و تاریخی سقف‌های گنبدی این اثر رنگ زردی زده شده است که نه تنها کل حس و حال معنوی این مسجد را از بین برده که از نظر رعایت اصول مرمت یک مسجد تاریخی و حفظ اصالت یک اثر ثبت ملی شده نیز بسیار تا بسیار محل ایراد و اشکال است. ولی جالب اینکه انگار اداره میراث فرهنگی نیز در این زمینه با کم کاری های اداره اوقاف و هیات امنای مسجد راه آمده و این مشکلات عجیب را ندید گرفته است! بدتر آنجاست که در دیوارهای سمت چپ و دیوار جلویی سمت محراب مسجد تاریخی کلی دست کاری شده است.

مثلا دیوار تاریخی با بافت آجری، سنگ شده یا محراب‌های سنگی بدون در نظر گرفتن بافت و معماری خاص این مسجد نصب شده است و کارشناس مدنظر اداره میراث فرهنگی سیرجان (اگر اساسا کارشناسی داشته باشند) نگفته با این شرایط نمی‌توان به استانداردهای مرمت یک اثر ثبت ملی شده نزدیک شد!

این میان انتقاد ما از مسوولان شهر این است که با وجود ادعاهای عقیدتی‌شان بدنبود به بهانه ماه مبارک رمضان، برای اقامه نماز و عبادت به این تنها مسجد تاریخی سیرجان یک سر می‌زدند و

در و پنجره‌ی چوبی قدیمی‌اش رو به پوسیدگی‌ست و هر آن ممکن است هیات امنای مسجد تصمیم بگیرند در سایه‌ی بی‌توجهی اداره اوقاف و دور از چشم میراث فرهنگی، این در و پنجره‌ی تاریخی را کنده و به دور اندازند و با نمونه‌ی فلزی جایگزین کنند، چنانچه قبلا هم این کار شده و الان این مسجد تاریخی، کلی در و پنجره‌ی فلزی دارد! پس از خراب کردن سردر مسجد تاریخی پشت بازار مشهور به مسجد اعظم، از آنجا که سیل انتقادهای از متولی آن، یعنی اداره اوقاف سیرجان سرازیر شد، صادق طباطبایی رییس وقت اداره اوقاف، ناچار و تحت فشار افکار عمومی اعلام کرد که با همکاری اداره میراث فرهنگی سیرجان ضمن ثبت ملی تنها مسجد تاریخی بازمانده برای سیرجان، به زودی کار مرمت مسجد هم آغاز می‌شود. اما طباطبایی خیلی زود با رفتن به بخش معدنی از این مسوولیت مهم شانه خالی کرد.

هرچند کار مرمت مسجد آغاز شده بوده و روند خوبی بود که طی آن ورودی جدید مسجد و حیاط آن از زیر بار دستشویی زیرزمینی و سنگ‌کاری‌های کذایی حیاط، راحت شد. دیوارهای سمت چپ با آجرکاری‌ئی شبیه بافت و جنس و هندسه دیوارهای خود مسجد نیز مرمتی اصولی شد که قرار بود در آن اصالت اثر و ماهیت آن دستخوش تغییر نشود.

اما در ادامه از پی رفت و آمد مدیران دو اداره اوقاف و میراث فرهنگی انگار رسیدگی کامل به این مسجد تاریخی و رساندن آن به حد شان یک مسجد تاریخی ثبت ملی شده به کلی فراموش شده است!

وضعیت آن را می‌دیدند. آیا در میان این همه ثروت معدنی و حتا درآمدزایی خود اداره اوقاف، حق نبود یک بودجه مشخص برای رسیدگی به این مسجد و مرمت اصولی آن در نظر گرفته می‌شد که شرایطش مانند شرایط پیش آمده برای کاروانسرای بازار نشود. کاروانسرای که آن هم اتفاقاً در ماه‌های محرم و صفر سابق بر این محل برپایی خیمه عزاداری بود اما از سر بی‌کفایتی اداره اوقاف، حالا نیمه‌مخروبه شده و حتا امکان برگزاری سنت عزاداری نیز دیگر در آن نیست! اتفاقی که امیدواریم برای مسجد پیش نیاید.

این شرایط در سیرجان در حالی‌ست که سه مسجد تاریخی کرمان در مسیر ثبت جهانی قرار گرفته‌اند. سه مسجد تاریخی کرمان شامل مساجد امام خمینی، جامع مظفری و گنجعلیخان با کسب امتیازات لازم، برای ثبت در فهرست میراث جهانی یونسکو ارسال شدند. اما در سیرجان همیشه حرف نبود بودجه می‌شود!

اینکه چرا همیشه کرمان بودجه دارد و سیرجان